

EWIADEAMRA NOLOBOLE MOO FALE SONLA NWO ADENLENYIANLE NE MO LA ANWO

MOLEBEBO

Wo meke ala moo Maanle Maanle moo wo Eku ye anu la gyinlabelle nee pepezele nee anwoadenlenyianle a fa atianwolile, pepelile nee anzondwole ba ewiade anu la,

Wo meke ala moo menli embu sonla nwo adenlenyianle ne mo bie amaa olua zo nyele mgbane mgbane doonwo esisi emaa menli adwenle ezekye, nee ewiade ne moo eleba moo sonla biala banyia adenle aha edweke biala moo odaye okulo, nee diedi biala moo odaye okulo ke odie odi na onzulo la, emaa bela ye ali ke, ehye a le awienvolema anyelazo kpole kpale la,

Wo meke ala moo ohya, saa benrehye sonla benremaa onreho onretia esisile nee atisesebeyele, ke owo ke mela bo sonla nwo adenlenyianle ne mo anwo bane la,

Wo meke ala moo ohya ke bemaa agonwoleyele wo Maanle Maanle avinli kenya anyuhole la,

Wo meke ala moo Maamgbole Koyele ne anu amra eva be diedi moo wo sonla nwo adenlenyianle ne mo, ye gyinlabelle nee ye dibile nee mrenya nee mraale adenlenyianle pepe ne mo anu la ewula sonla nwo adenlenyianle nwo mela ne moo befele ye "Kyata" (Charter) ne anu na belie bedo nu ke beboa beamaa menli anyia anyuhole nee tenlabelle kpale wo atianwolile bokoo nu la,

Wo meke ala moo Maanle Maanle moo wo Maamgbole Koyele Eku ne anu nee Maamgbole Koyele ne ebo ewoke ke bemaa awie biala anye azo sonla nwo adenlenyianle nee atianwolile ne mo na beali zole kpale la,

Wo meke ala moo adenlenyianle nee atianwolile ehye mo anwo ndelebebo kpale hyia kpole kpale maa ewokebole ne azolile anzee munlilile ne la,

Ati, Kekala

MAAMGBOLE KOYELE AYIA NE

bo nolo ke

Ewiadeamra Nolobole Moo Fale Sonla Nwo Adenlenyianle Nwo Ehye

le debie ko moo yelie yedo nu yemaa awie biala nee Maanle biala, amaa awie biala nee Eku biala moo dahuu keva. Nolobole ehye kezie ye adwenle nu la abo modenle alua ngilehilele nee ndetele zo yeamaa nidi ara adenlenyianle nee atianwolile ehye mo anwo, na eza yealua ngozo ndenle zo, Maanle nee Maanle Maanle zo, yeaboa yeamaa menli moo wo Maanle Maanle moo wo Eku ne anu nee Maanle Maanle moo Eku ne sie be la anu amra amuala alie ado nu kpale na beali zole kpale.

Edwekekpoke 1

Menli muala di be ti anwo na eza noko bese wo dibile nee adenlenyianle nu. Bele ndwenlenwo nee adwenle, yemoti owo ke bekile adiemayele bemaa be nwo ngoko.

Edwekekpoke 2

Sonla ko biala le adenle nyia adenlenyianle nee atianwolile ne mo moo beva bewula Sonla Nwo Adenlenyianle Nwo Nolobole ehye anu la amuala bie. Onle ke ngakyile anzee ngilehilenu anzee nyeyenu biala moo fale menli ekpunli, menli ngakyile, nrenya anzee raale, anee, Nyamenlezonlenle, maanyele anzee adwenle bie, Maanle anzee menli abohilele, agyapadee, awole anzee gyinlabelle gyene biala anwo la bie ba.

Eza noko onke ke bekile ngakyile anzee nyeyenu biala wo maanyele, melazolile nu, anzee maanle zo gyinlabelle nu wo maanle ne anzee eleka moo sonla ne de la anu. Saa maanle ne di o ti anwo o, saa maanle gyene a nea zo o, saa onli o ti anwo o, onle ke ngakyile anzee ngilehilenu biala ba nu.

Edwekekpoke 3

Owo ke awie biala nyia ngoane, fanwodi nee sonla nwo banebole.

Edwekekpoke 4

Onle ke beye awie biala kanra. Owo ke betua aanrayele nee aanra edonele wo adenle biala anu.

Edwekekpoke 5

Onle ke bekile awie biala nyane anzee beye ye atisesebe, amumuye anzee begua o nyunlu aze anzee betwi o nyunlu.

Edwekekpoke 6

Ke moo mela se la, eleka biala moo awie biala lua la owo ke benwu ke odaye ole sonla.

Edwekekpoke 7

Ke moo mela se la, menli koooti se pepe moo onle ke ngakyile anzee ngilehilenu biala ba mela ne moo bo be nwo bane pepe la anu. Menli koooti le adenle nyia be nwo banebole pepe moo ko tia ngilehilenu anzee nyeyenu moo tia Nolobole ehye nee debie biala moo maa zehae nyeyenu ne adenle la.

Edwekekpoke 8

Sonla biala le adenle ke saa awie ye debie moo tia anwoadenlenyianle ne mo moo maamule nwo mela anzee mela eva emaa ye la a, owo ke kooto ne mo pepe die ye.

Edwekekpoke 9

Onle ke bekye sonla, befa sonla besie anzee beye sonla befi maanle ne anu wo meke moo otefonle mela anzee mela emmaa adenle la.

Edwekekpoke 10

Wo awie biala adenlenyianle nee ye gyima ne mo anwo adwenlevalle nwo anzee saa beka ke awie biala eye etane a owo ke kooto moo di o ti anwo na onli moguazo la di ye edweke wo bagua nu.

Edwekekpoke 11

Sonla biala moo bekeha ke yeye etane moo odi ke betwe o nzo la le adenle ka ke onze edweke ne anwo bie kyese bedi ye edweke wo bagua nu kooto na kooto ne bua ye fole ke moo mela se la. Wo kooto eke ne owo ke onya ninyene moo ofa opepe odie o nwo la kolaa.

Onle ke bebua sonla biala fole wo nyelele etane biala moo wo meke moo oyele zohane nyelele ne la enee onle etane moo otia maanle anzee maanle maanle mela la anwo. Anzee onle ke betwe sonla ne anzo bemaa otela moo bepe bedo eke ne wo meke moo oyele etane ne la.

Edwekekpoke 12

Onle ke menli fa be nloa wulowula awie feabo, ye abusua, ye sua nu edweke nu anzee onle ke bekenga ye ahelata anzee bebo ye anyiemgba besekye ye anyunlunyia. Sonla zehae le adenle maa mela ne pepe die ye anzee bo o nwo bane wo zehae akpossemedi ebela ne mo anwo.

Edwekekpoke 13

Sonla biala le adenle o fi eleka moo ode la okotenla eleka biala moo okulo la.

Sonla biala le adenle ofi maanle biala anu nee ye maanle nu oko maanle gyene nu na okola osia obo ye maanle nu.

Edwekekpoke 14

Sonla biala le adenle ke saa otenwu amanee wo ye maanle nu a okola onriandi oko maanle gyene nu omaa bema ye eleka otenla annee bebo o nwo bane.

Saa amanee ne maa ahenle ne elenwu ye la envi annee enlua maanyele ti annee ye nyelee ne tia Maamgbole Koyele mela ne nee ye bodane ne ma a, yemo maanle gyene ne enle adenle ke okelie ye azie annee okebo o nwo bane.

Edwekekpoke 15

Sonla biala le adenle ke oye ekulomani.

Onle ke bebu ekulomani biala ke ole eyevole la. Eza noko onle ke besi awie biala maa kponde ke okakyi ye ekulomaniyele la adenle wo meke maa mela emmaa adenle la.

Edwekekpoke 16

Mrenya nee mraale maa bekedwu agyalehole la, saa bele duzu menli o, saa bevi duzu maanle nu o, annee saa beko duzu asone o, bele adenle begya be nwo na bebo edane. Be mu nwio bele adenle pepe wo agyale nwo, wo be agyale nee be ewolehole nu.

Owo ke menli nwio ne die to nu kolaa na beagya be nwo.

Kunli nee yelee nee be mra a le ekpunli maa bo sua ekyekyele bo annee ekpunli maa tele ye menli doonwo a, yemoti owo ke menli ekpunli ne nee maanle ne maa bewo nu la sinza be.

Edwekekpoke 17

Sonla biala le adenle ke onyia o ti anwo agyapadee, eza noko ole adenle ke o nee awie mo bo nu nyia agyapadee.

Onle ke awie biala hwele ye agyapadee wo meke maa mela emmaa adenle la.

Edwekekpoke 18

Sonla biala le adenle ke odwenle adwenle biala na ononle debie biala maa okulo la, eza ole adenle okakyi ye Nyamenlezonlenle ne annee ye diedi ne nee fanwodi, yee akee noko ole o nwo adenle ke o ngome annee o nee menli wo bagua annee fealera nu okile ye asone annee ye diedi ne wo ngilehilele, nyelee, ezonlenle nee boenleanle nu.

Edwekekpoke 19

Sonla biala le adenle ke odwenle na oka edweke maa okulo la; eza ole o nwo adenle ke o fa adwenle biala maa ngyegyeye biala enle nwo na odua nolobole ndenle ne mo biala anu okponde, otie na oka edweke okile menli na omaa be adwenle maa ngyegyeye biala enle nwo a.

Edwekekpoke 20

Sonla biala le adenle ko ayia annee eku maa anzondwole wo nu la bie.

Onle ke behye sonla bema oko eku nu.

Edwekekpoke 21

Sonla biala le adenle boa wo ye maanle ne ebule nu, ole adenle otu o nwo osie eke omaa betu ye oko Melalile Ayia ne bie annee oboa omaa betu menli beko Melalile Ayia ne.

Sonla biala le adenle nyia maanle gyimayele nwo nvasoe wo ye maanle ne anu.

Ezuavole ne ehuloledee ne a le Arane tumi ne a, bekile be ehuloledee ehye wo meke biala nee nohale emadole maa awie biala nyia adenle to ye dee wo feabo nu annee wo ndenle biala anu maa ngyegyeye biala enle nu la.

Edwekekpoke 22

Awie biala maa wo menli ekpunli avinli la owo ke maanle ne sinza ye eza owo ke maanle ne dua ye modenlebo nee maanle maanle moale zo, nee ke maanle ko biala ye maamule, agyapadee, ezukoa, menli nee maandee gyinlabele ne si de la azo maa sonla ko biala nyia ninyene maa hyia ye anyunlunya nee ye boeyele nwo la.

Edwekekpoke 23

Sonla biala le adenle ye gyima maa okulo la, Akee noko ole adenle ke onyia gyima ne anwo ahunlundwole. Eza noko owo ke maanle ne boa maa awie biala nyia gyima maa gyima ne envi o sa a.

Sonla biala le adenle ke gyima maa okeye la onyia nwole ahataule ke maa saa awie gyene a yele gyima zohane a annee okenyia ye la.

Sonla biala maa ye gyima la owo ke nyia nwole ahataule kpale maa okola o fa onea o ye nee o mra amaa be tenlabele nu aye kpale a. Eza noko owo ke onyia ezinzale ne maa maanle ne fa sinza menli la bie.

Sonla biala le adenle boa gyimayele Eku nu wo ye ehulolende ezinzale ti.

Edwekekpoke 24

Sonla biala le adenle ke odie ye enwomenle bie na odielie o nye, na onyia meke ezinra maa o fa oye gyima na eza noko onyia meke maa saa oye gyima dedee a o fa odie ye enwomenle bie na betua ye nwole kake la a.

Edwekekpoke 25

Sonla biala le adenle ke o nee o ye nee o mra nyia tenlabele kpale maa fale be ngoane, ale, edanle, dabele nee ayileyele nee ninyene maa hyia maa be la anwo. Owo ke benyia moale wo meke maa benye gyima, anwonyane kebo be, bengola gyima ye, kunli annee yelee kewu, bekeye mgbanyinli annee olua ndenle bie azo bengola bennea be nwo la.

Owo ke mreldane nee ngakula nyia moale nee enleanle kpale. Kakula biala, saa begyale o nli annee beangya o nli na beawo na beawo ye o, owo ke benea ye annee besinza ye ke maa ofeta la.

Edwekekpoke 26

Sonla biala le adenle sukoa nwoma. Onle ke betua nwomazukoale nwo kake biala, boho wo molebebo nwomazukoale dee ne anwo. Owo ke molebebo nwomazukoale ne ye nhye maa kakula biala. Owo ke menli nyia adenle sukoa mbulale nee milahyinli nee gyima nwo nwoma. Eza noko awie biala maa bo modenle la kola sukoa nwoma kpole.

Owo ke nwomazukoale maa awie biala tenlabele nu ye kpale na omaa sonla nwo adenlenyanle nee ye atianwolile ne mo enilile gyinla kpundii. Owo ke nwomazukoale maa ndelebebo, be kunlu elile nee agonwoleyele ba maanle maanle avinli, menli annee asone asone avinli na oboa omaa Maamgbole Koyele gyima ne maa oledi maa ofale anzondwole nwo la di munli.

Awovolema le adenle ke bema be mra sukoa nwoma maa bekulo ke be mra ne mo sukoa la.

Edwekekpoke 27

Sonla biala le adenle ke odaye oye maandee nyelee biala maa beye wo maanle annee sua ne azo la bie, na eza onyia ninyene edolole nee abodee

nwo nrelɛbɛ nwo anyuhɔlɛ nvasoɛ ne mɔ bie.

Sonla biala lɛ adenle kɛ ɔnyia debie mɔɔ ɔkehɛlɛ mɔɔ fale abodeɛ nwo nrelɛbɛ, nwoma anzɛɛ debie mɔɔ ɔkedolɔ la anwo baneɔlɛ.

Edwɛkɛkpɔkɛ 28

Sonla biala lɛ adenle kɛ ɔ nee menli nee maanle maanle nu amra di ngitanwo amaa yeanyia adenlenyianlɛ nee atianwolilɛ ne mɔ mɔɔ wɔ Sonla Nwo Adenlenyianlɛ Nwo Nolobɔlɛ ɛhye anu la nwo nvasoɛ kpale.

Edwɛkɛkpɔkɛ 29

Sonla biala lɛ gyima ye fa maa ye menli mɔɔ ɔwɔ bɛ avinli la amaa ɔlua zo yeahola yeanyia anyuhɔlɛ anzɛɛ yeali munli.

Saa sonla biala fa ye adenlenyianlɛ nee atianwolilɛ ne mɔ aye gyima a, ɛnee ɔngile kɛ ɔlɛ adenle ɔbulu mɛla zo; ɔwɔ kɛ ɔdi ɔ ɔɔnwo mɔ adenlenyianlɛ nee atianwolilɛ ne mɔ eni na ɔɔ ye ɛbɛla kɛ mɔɔ maanle ne mɔɔ ɔwɔ nu la mɛla ne mɔ mɔɔ fale benwonilɛ, anzondwolɛ nee ye boeyɛlɛ ne se la.

ɔnlɛ kɛ bɛdua adenlenyianlɛ nee atianwolilɛ ɛhye mɔ azo bɛyɛ ninyɛnɛ mɔɔ ɔtietia anzɛɛ ɔbulu bodane nee ndenle ne mɔ mɔɔ Maamgbolɛ Koyɛlɛ ne ɛhyehyɛ ɛdo ɛkɛ la azo.

Edwɛkɛkpɔkɛ 30

Debie biala mɔɔ wɔ Sonla Nwo Adenlenyianlɛ Nwo Nolobɔlɛ ɛhye anu la ɛngyi ɛkɛ ne ɛmmaa maanle ko, anzɛɛ menli ekpunli ko anzɛɛ sonla ko angome mɔɔ ɔmaa ye adenle ɔyɛ debie ɔɛkyɛ adenlenyianlɛ nee atianwolilɛ ne mɔ mɔɔ bɛhyehyɛ bɛdo ɛkɛ ne la a.